

Løgtingið samtykkir at byggja 3 trolarar í Portugal

Landsstýrið hefur lagt fyrri lögtingið uppskot til samtyktar, at tað almenna letur byggja triggjar trolarar, sum tá teir eru lidnir, verða latnir monnum ella feløgum.

Málið varð beint í figgjarnevndina. Figgjarnevndin, ið hefur viðgjørt málið, hefur bytt seg í ein meirluta (J. P. Davidsen, Andr. Djurhuus, D. í Geil, Kjartan Mohr, Poul Petersen og Jóhan M. Fr. Poulsen) og ein minniluta (Erlendur Patursson).

Meirlutin heldur eins og landsstýrið at lögtingslóg nr. 30, 5. september 1955, gevur landsstýrinum saman við figgjarnevndina heimild at byggja stál trolarar. Meirlutin vil tó ikki við neyðu byggja skerja ta peningagætt uppá 20 mill. kr., sum henda lóg heimilur hesum stovnum at læna og setur tí uppskot um serliga heimild at læna upp í 15 mill. til bygging fyrri landskassans rokning. Tað er ikki hugsanin við uppskotinum, at trolararnir skulu rekast fyrri landskassans rokning, og setur meirlutin tí eisini uppskot um, at heimila landsstýrið saman við figgjarnevndina at avhenda teir.

Uppskot frá meirlutanum:

Grein 1.

Landsstýrinum verður heimilað saman við figgjarnevndina landskassans vegna at læna upp í 15 mill. krónur til finansiering av hesari bygging.

Grein 2.

Henda lóg kemur í gildi beinan vegin.

Hósdagin varð hetta uppskot samtykt við 3. viðgerð.

Vit skulu herendurtaka orðaskiftið á tingi um hetta mál, tá tað var til aðru viðgerð:

Hákon Djurhuus var fyrsti talari og mælti til at samtykkja uppskotið beinan vegin. Her kundu vit fáa 3 trolarar fyrri minni enn 12 mill. kr.; men skjótt mátti íberast at, so at hetta góða tilboð ikki glapp okkum av hendi.

Óregaard: Hetta málið má fáa eina nevndarviðgerð, og ikki megu vit fara fram við bindi fyrri eyguni. — Í trý ár hava vit og tjóðveldismenn havt slík mál og uppskot inni á tingi, men tey eru feld. Nú at skunda tað íggjognum ber ikki til. At fara beinan vegin í kvöld við flogfari til skipasmíðjuna og gera sáttmála í morgin ella í ovurmorgin. — 3. trolarar (ein um árið) loysa ikki skipamálið í Føroyum; men hetta er leiðin. — Eitt felag, ið ætlar at keypa skip, kann eftir hesum uppskoti steðga við at gjalda, inntil trolarin liggur við kai í Føroyum. Hetta samsvarar við okkara uppskot frá fyrr. Atfinningar hava verið gjordar at okkara manni, tí hann helt, at teir triggjar trolararnir úr Bretlandi vóru ov dýrir. Hvat vildu fólk sagt í dag, um teir vóru keyptir, og tingið hevði havt gildið 6 miljónir ov nógv?

J. Chr. Olsen: Ein nevnd sat og kannaði málið um skipabygging og

kom til tað úrslit, at við 13 miljónum krónum kundu vit endurnýggja okkara skipafloata. Aður vóru tað teir privatu menninir, ið keyptu.

J. P. Davidsen: Nevndarviðgerð er neyðug. Ekspertar eru teir ikki í figgjarnevndini; tessvegna má sakkunnleiki tilkallast. Er tað tilráðiligt at keypa hesi skip? Málið má kannast til botns.

R. Long: Málið má hava eina nevndarviðgerð. Vit megu eisini vita, hvørjir, ið skulu hava teir. Skipini megu niðurskrivast beinan vegin.

J. H. Danbjørg: Hetta málið er stórt og gott og tað hastar. Tað er sum tað stendur í sanginum: «Landið er lítið, men havið er stórt.» Av landinum liva vit ikki. Skip megu við thava, stór og góð og kappingarfor við tey skip, ið aðrar tjóðir hava.

Spurningurin er einans, um málið skal í nevnd ella ikki. Harra A. Djurhuus, ið er formaður figgjarnevndarinnar, segði, at um málið kemur í figgjarnevndina, so tekur tað tíð at viðgera; men í sama viðfangi sigur hann, at málið liggur so greitt, at tað nýtist ikki nevndarviðgerð. Hetta fati eg ikki. Eg meini, at tá ið málið liggur greitt, so má nevndin kunna viðgera tað heilt skjótt.

Eg eri ikki skipskonur maður, og heldur ikki kenni eg nakra skipasmíðju í Portugal og veit ikki, um smíðjan er solid ella ikki. Men eitt ella annað garanti mega vit hava, so leiðis at vit kunna lita á, at vit fáa virði fyrri tær miljónur, sum vit senda út av landinum.

Eg eri ikki bygningskonur, men eg veit, at tá ið ein maður ætlar at byggja sær eina hús, so fær hann ein mann at gera sær tekning og kostnaðarættan og so bjóðar hann arbeiðið út, eisini keypið av tilfarinum. Tá ið so tilboð koma inn, so kannar hann tey og velur sær tað, ið honum dámar best. Hann hevur eisini eftirlit eftir, hvussu arbeiðið fer fram. Dugur hann ikki tað sjálvur, so fær hann sær ein mann at hava hetta eftirlit. Tað eru nú 10 ár síðani javnaðarmenn logdu tilíkt uppskot inn á ting. Málið var felt. Kortini veit eg ikki, um háttvirða landsstýrið hevur gingið hesa leið. Hævar landsstýrið skaffað sær teknningar og kostnaðarættan og innheintað tilboð, og hava vit koman eftirlitsmann, so er alt í lagi. Men hava vit ikki tað, so má eg siga, at meðan grasið gror, doyri ryssan.

Eg kom í iva av tí, at J. C. Olsen nevndi ymisk brek, t. d. helt hann, at maskinan ikki er góð, og upphaldsrúmini eru ikki í lagi, og spældi visti hann einki um. Tá ið harra Olsen, sum hoyrir til landsstýrissflokkanar, ikki veit, um maskinan nyttar nakað, og um spólini eru í lagi, og fylst á upphaldsrúmini og heldur, at eitt íbrek er her og annað har, so er tað ikki lætt hjá okkum, sum ikki hoyra til teir, ið ráða á landinum, og harfyri eru hildnir uttanfyri alt — at taka støðu beinanvegin og blint stemma her í kvöld fyrri at keypa, aðrenn vit hava fingið høvi til at kanna málið.

Vit vilja ikki tarna málið men vóna kortini, at figgjarnevndin skundisliga viðgerð tað, men kannar tað gjølla, so skjótt sum gjørligt.

Málið varð beint í figgjarnevndina, og kom longu hósdagin aftur til 3. viðgerð:

A. Djurhuus: Nevndin, sum hevur havt málið til viðgerðar, er samd í hovudsurningunum um, at vit megu taka við hesum tilboði, og setur hon fram uppskot samsvarandi.

J. F. Óregaard: Tað er skjótt langt síðani, at javnaðarmenn vóru á, at skal gongd koma á endurnýggjan av skipafloatanum, má verða gingið aðra leið enn ta, sum higartil hevur verið fylgd. Tingið má ganga á odda við at gera keypsáttmála. Vit kunnu tí av fullum huga taka undir við hesum uppskoti, tí hetta lag, sum nú hevur verið — skipini færri og færri, og fólk ið flytur burtur — kann ikki vara við.

R. Long: Mær dámar ikki at geva landsstýrinum málið í hendur ella at viðgera, at landsstýrið hevur heimild til at byggja skip. Landsstýrið má ikki gera sáttmála um bygging uttan so, at keypari er til skipini.

Logmaður: Vit megu viðgera, at okkara prinsippiella støða ikki hevur fort á mál, og at vit nú megu fara til

óvanlig stig, so tingið ella landsstýrið ger byggsáttmálan.

J. P. Davidsen: Eg eri samdur við Long í tí, at eitt so stórt mál og tiltak inniber eitt vist risiko, og at vit ikki í dag kunna siga nakað um rentabilitetin. Men skulu vit vera so varnir, ja so keypa vit einki skip, og tað er jú tað, vit megu gera, um ikki alt liv her á landi heldur upp.

Uppskotið fór so til atkvøðugreiðslu og varð samtykt við 21 atkvøðum. — R. Long stemmaði ikki.

Ein myrking

Sjónleikurin av H. M. Eidesgaard verður leikaður í Kvívík á fóstulávt. Teir ætla sær at spæla hann eitt kvöld í Vestmanna eisini.

Tað seinasta kvöldið hesin sjónleikur varð spældur í Havn, varð hann tikin upp á stálband, so ventandi fáa vit at hoyra hann í útvarpinum skjótt.

Útvarpið

Tá tingið fyrri meira enn ári síðani hevði gjørt samtykt um at seta á stovn útvarp, var tað ógvuliga ójávnt, hvussu menn mettu um hetta tiltak. Tað vóru ikki bert tingmenn, ið høvdu ymiska áskoðan; men skal ein døma eftir tí, ið bæði var skrivað og tosað mann og mann ímillum, vóru ógvuliga nógv ímóti tí, ið tingið hevði samtykt.

Mótstøðan móti útvarpinum var fyrst og fremst tann, at hetta fór at verða ov dýrt, figgjarættan tingsins (útvarpinum viðv.) fór ikki at halda, og meðan ein fyrr hevði kunnað lurtað eftir útvarpum kring allan heimin uttan gjald, kom ein nú fyrri tað sindrið, ið kom aftrat, harav størsti parturin fór at vera tilfar, sum var uppafturtøka frá øðrum útvarpum, at nýðast gjalda ein stóran pening. Eisini varð tað framført, at tilfarið, vit sjálvir kunnu fáa til vega, fór at vera so lítið, at hetta ikki var peningin vert.

Nú er so útvarpið komið, og fólk flest týkjust vera nøgd við tað, sjálvt um eitt og annað kann vera at finnast at, sum nú til dømis hesi nógvu íslendsku orðini, ið teir, sum settir eru við útvarpið týkjust vilja sníkja inn í føroyskt mál, ið Richard Long, sum hin framúrskarandi málmaður, hann er, so skilagott hevur víst á, og sum ívaleyst verður broytt, so skjótt útvarpið hevur tikið við. Tað, eg vildi við hesum, var nú hvørki at skriva um týdningin av at hava eitt útvarp ella um málnýtslu, men tað var viðvíkjandi teim gudstænastum, sum verða sendar í útvarpinum.

(Framhald á 4. síðu)

Útflutningur Føroya yvir 93 milj. kr. í fjør

Fiskivinnuskrivstovan hevur nú sent út ársývirlit yvir útflutning Føroya í fjør, og er hann so stórr, sum ongatíð áður — yvir 93 milj. kr. Størsta talið er klippfiskurin: 46,9 milj. kr., síðan kemur saltsild, kryddisild og sukursaltað sild, gott 17 milj. kr. og saltfiskur, slakar 17 milj. kr., lýsi, 2,2 milj. kr., sildamjøl og hermetikk, 625.000 kr., bundnar vorur, 112.000 kr., ulivørur og kloddar, 140.000 kr.

Kyndlagongd í Havn

Ígjár vóru 100 ár síðani Baden-Powell, lordur varð føddur, og hildu skótar um at kalla allan heiminn, dagin hátíðarlagan.

Í Havn vóru øll skótaliðini í kirkju. Aftaná gudstænastuna var kyndlagongd, og var tað sera hugnaligt at síggja hesa stóru ungmannafjöld við logandi kyndlum í hendi. Á Vaglinum steðgaðu skótararnir, og ein teirra, ein gular skóti, Viljormur Christiansen, las ein prolog, Kári Mouritzen sang og spældi á guitar: Fyri skótum finnst einki mark her á jørð. Síðan kom aftur ein prologur, hesa ferð lísín av einum grøn-um gentuskóta, Gurið Sørensen. Kári Mouritzen sang so: Náttarmyrkrið svart, skótaliðini kvøðu niðurlagið.

Býráðsformaðurin helt síðan røðu um dagin 22. februar og um skótarorsluna.